

ODAM ANTRAPOLOGIYASINING SHAKLLANSHIDAGI FALSAFIY NAZARIYALAR

O'ktamova Nigoraxon

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

marxoboxonxatamboyeva@gmail.com

Ergasheva Mohiniso Abdulhonnon qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

ergashivabibioysha@gmail.com

Tursunova Muhlisa Toshboyev Otabek qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

ztursunov334@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu maqolada uzoq yillardan beri turli soha olimlari tomonidan bahs munozaralarga sabab bo'lgan odamning kelib chiqishi masalasi yuzasidan mulohazalar yuritiladi. Insonning kelib chiqishi haqida juda ko'p farazlar mavjud va ulardan yagona to'g'risini tanlash mumkin emasligi ham inobatga olinib, har bir farazlar ustida to'xtalib o'tilgan. Maqolada, ayniqsa, inson antropologiyasi shakllanishi to'g'risida falsafiy qarashlarga alohida e'tibor qaratiladi. Insonning evalutsion rivojlanishidagi turli bosqichlarda boshqa turlar bilan aloqadorligi hamda bunga nisbatan olimlarning turli qarashlari ushbu maqoladan o'rin oladi.

Kalit so'zlar: Inson evalutsiyasi, inson antropologiyasi, Terens Makkena, Charlz Darvin, simial, gallyutsinogen, "ikki palatali ong".

ANNOTATION This article discusses the issue of the origin of man, which has been the cause of controversy for many years by scientists of various fields. There are many hypotheses about the origin of man, and taking into account the fact that it is impossible to choose the only correct one, each hypothesis is discussed. The article pays particular attention to philosophical views on the formation of human anthropology. The

relationship of man with other species at different stages of his evaluative development, as well as the different views of scientists in this regard, can be found in this article.

Key words: Human evaluation, human anthropology, Terence McKenna, Charles Darwin, simial, hallucinogen, "two-chamber consciousness".

АННОТАЦИЯ В данной статье рассматривается вопрос происхождения человека, который на протяжении многих лет является причиной споров ученых различных направлений. Существует множество гипотез о происхождении человека, и учитывая тот факт, что невозможно выбрать единственно правильную, обсуждается каждая гипотеза. Особое внимание в статье уделено философским взглядам на формирование антропологии человека. Взаимоотношения человека с другими видами на разных этапах его оценочного развития, а также различные взгляды ученых на этот счет можно узнать в данной статье.

Ключевые слова: Оценка человека, человеческая антропология, Теренс МакКенна, Чарльз Дарвин, симиал, галлюциноген, «двухкамерное сознание».

Kirish. Har bir fan tarixida, xususan, falsafa tarixida ham insonning kelib chiqishiga murojat etmagan olim bo'lmasa kerak. Aksariyat falsafiy va diniy tizimlar katta olam yoki makrokosmosga zid o'laroq, insonga mukrokosm yoki kichik koinot sifatida qarab, uni butun olamni tushunish kaliyi deb hisoblaganlar. Inson paydo bo'lishi haqida ilohiy, falsafiy, ilmiy, kosmik va yana bir qancha ilmiy taxminlar mavjud. Butun dunyoda bu qarashlarning qaysidiriga ishonuvchilar topiladi.

Asosiy qism. Ammo insonlar va hatto olimlarning ko'pchiligi asosan ilmiy farazlardan kelib chiqqan holda insonning paydo bo'lishini ba'zi olimlarning taxminlariga ko'ra maymunlar bilan bog'laydi. Lekin dunyoda shunday taxminlar ham borki ularda inson kelib chiqishi mutlaqo yangicha talqin etiladi. Xususan, Terens Makkena maymunlarning kelib chiqishini inkor etmaydi, lekin u evolutsiya uchun katalizator sifatida gallyutsinogen qo'ziqorinlarini taklif qildi. Bu amerikalikning so'zlariga ko'ra, giyohvandlik ko'rinishida bo'lishning mohiyatini tushunishning

g'ayrioddiy tajribasi baxtsiz ajdodning ongida eng yorqin tasvirlarni uyg'otdi, u tushunishga harakat qila boshladi va bu uning faol rivojlanishiga sabab bo'ldi. Miya. Qaysidir ma'noda bu, amerikalik Yerda insonning paydo bo'lishi haqidagi barcha boshqa farazlardan o'tib ketdi. Biroq, xuddi shunday orginal nazariya "ikki palatali ong" g'oyasini taklif qilgan psixolog Julian Jaynesga tegishli. Gipoteza muallifi antik adabiyotni o'rganib, shu asosda tarixdan oldingi ajdodlarimiz mustaqil harkatlarni umuman bajarmagan, faqat xudolar deb ataladigan buyruqlari bajargan, degan xulosaga kelgan. Yuqorida insonlarning kelib chiqishini maymunlarga bog'ladik. Bunday fikrlarni ilk bor Charlz Darvin tomonidan ishlab chiqilgan ko'p yillik tadqiqot va kuzatishlar natijasiga asoslanib aytilgan. Olim 1871-1872- yillarda yozilgan mashhur risolalarida inson tabiatning bir qismi ekanligini ta'kidlaydi. Va shunga ko'ra, bu organik dunyo evolyutsiyasining asosiy qoidalaridan istisno emas. Charlz Darvin evolyutsiya nazariyasining asosiy qoidalaridan foydalanib, insoniyatning kelib chiqishi muammosini hal qila oldi. Avvalo, insonning quyi, evolyutsiya nuqtai nazaridan, ajdodlari bilan munosabatlarini isbotlash orqali. Shunday qilib, insoniyat millionlab yillar davomida davom etib kelayotgan tirik tabiatning umumiy evolyutsion mexanizmiga kiritildi. "Inson maymundan kelib chiqqan", dedi Darvin. Lekin u taklif qilgan birinchi emas o'xshash. Odamlar va maymunlar o'rtasidagi yaqin munosabatlar g'oyasi ilgari boshqa olimlar, masalan, 18-asrda til evolyutsiyasi nazariyasi ustida ishlagan Jeyms Bernett tomonidan ishlab chiqilgan. Charlz Darvin odamlar va maymunlar o'rtasidagi aniq munosabatlarni ko'rsatadigan qiyosiy anatomik va embriologik ma'lumotlarni to'plash bo'yicha katta ish olib bordi. Olim ularning munosabatlari haqidagi fikrni taklif qilish orqali asosladi umumiy ajdodning mavjudligi, odam va maymunlarning boshqa turlari qaysidan kelib chiqqan. Bu simial (maymun) nazariyasining paydo bo'lishiga asos bo'ldi.

Xulosa. Shu tariqa insoniyat ajdodlarning qanday paydo bo'lganligi haqida bir qancha nazariyalar bilan tanishib chiqdik. Ularning har biri o'z so'zini ma'lum bir jihatlar bilan isbotlaydi, ammo ularning har birini ma'lum bir jihatlar inkor etadi ham.

Shu nuqtayi nazardan kelib chiqqan holda biz ayni bir nazariyaga asoslanib xulosa bera olmaymiz. Bunda avvalo har bir nazariya bo'yicha chuqur manbalarni o'rganishimizga mavzuga yanada chuqurroq yondashishimizga to'g'ri keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Charles Darwin: A pictorial biography by Danny Vendramini - Part 1, 2011-12-12da asl nusxadan arxivlandi, qaraldi: 2011-04-13

1. AboutDarwin.com - Darwin's Timeline, 2011-04-26da asl nusxadan arxivlandi, qaraldi: 2011-04-13

2. Charles Darwin: Odamning paydo bo'lishi va jinsiy tanlanish (1871)

3. Charles Darwin. Turlarning kelib chiqishi

4. Charles Darwin On the Origin of Species // John Murray. — London, 1859.